

[Udenrigsministeren.]

fra dansk side bevarer muligheden for at vende tilbage til spørgsmålet om en erstatning for nationalsocialistiske forfølgelsesforanstaltninger, for så vidt angår personer og skader, der ikke falder ind under overenskomsten, d. v. s. immaterielle skader påført personer, der er blevet forfulgt af andre grunde end tro, ræce eller verdensanskuelse. Hertil kommer naturligvis alle de materielle skader. Her forbeholder vi os, når den kommende fredstraktat med Tyskland skal afsluttes, at fremkomme med alle de krav, vi har, og søge at opnå en endelig afgørelse om Tysklands samlede erstatningsforpligtelse.

Endelig har det ærede medlem været inder på det udtryk, der anvendes i brevvekslingen, nemlig udtrykket „landet Berlin“, „das Land Berlin“. Det ærede medlem hr. Aksel Larsen mener, at man herigennem søger opnået en dansk anerkendelse af, at Vestberlin udgør et land i Den tyske Forbundsrepublik. Her tror jeg dog, at det ærede medlems forsøg på en dybdeanalyse af forholdene skyder over målet. Berlin har som bekendt en særlig status i Tyskland, og en overenskomst afsluttet af Forbundsrepublikken Tyskland omfatter ikke i sig selv Vestberlin. Situationen er den, at den allierede kommandantur i Vestberlin og Berlins bystyre har bemyndiget Forbundsrepublikken til under forhandlinger med fremmede lande at inddrage muligheden af, at forhandlingernes resultat kan udstrækkes til også at dække Vestberlin. Forbundsrepublikken har derimod ikke fået bemyndigelse til at binde Vestberlin, hvilket ville have været en ændring af byens særlige status. Om en mellemfolkelig overenskomst afsluttet af Forbundsrepublikken også skal gælde for Vestberlin, afgøres for hvert enkelt tilfælde af byens øverste myndigheder, den allierede kommandantur og Vestberlins bystyre, og den i brevvekslingen fastsatte tre måneders frist tager netop sigte på, at Vestberlins indtræden i konventionen tiltrædes af de øverste myndigheder i Vestberlin. Vestberlin har i øvrigt gentagne gange i vesttyske overenskomster tidligere været betegnet som „das Land Berlin“, en betegnelse, der udelukkende tager sigte på de tekniske forhold, jeg her har gjort rede for.

Jeg skal ikke ved denne lejlighed komme nærmere ind på de synspunkter, det ærede medlem hr. Frode Jakobsen har fremsat. Jeg synes, man kan nære forståelse for de motiver, der driver det ærede medlem til ikke at ville medvirke ved den beslutning, vi skal tage i det høje ting i dag, men jeg må beklage, at det ærede medlem tager den stilling. Jeg mener, at vi i hvert fald for regeringens vedkommende ville have udsat os i langt højere grad for kritik, hvis vi ikke havde benyttet os af de erstatningsmuligheder, der foreligger, og jeg mener, at de omstændigheder, hvorunder erstatningerne bliver udbetalt til Danmark, gør det fuldt forsvarligt, og at det ikke på nogen måde berører landets ære og ikke på nogen måde stiller de menneskelige lidelser, der ligger bag ved erstatningskravene, i et for os ugunstigt lys. Jeg mener også, at Danmarks erstatningskrav i øvrigt over for Tyskland er forbeholdt på en tilstrækkelig klar måde.

Aksel Larsen: Jeg forstår, at den højtærede udenrigsminister i udvalget har givet en mere udførlig forklaring end den, vi har fået her, idet udenrigsministeren begyndte sin tale her fra talerstolen med at sige, at han skulle gerne gentage hovedpunkterne af, hvad han havde sagt i udvalget. Jeg beklager, at den højtærede minister ikke har givet en udførlig redegørelse, så havde vi været bedre orienteret.

Der er f. eks. spørgsmålet om de bilaterale forhandlinger. Jeg vidste ikke, at Frankrig før noget andet land havde taget skridt til at indlede sådanne bilaterale forhandlinger. Nu er det én ting at tage skridt til og en anden virkelig at indlede dem, men det rejser i hvert tilfælde spørgsmålet: har den danske regering ikke haft mulighed for, før Frankrig tog dette skridt, at forhandle med de øvrige 7 lande om en fælles optræden, om fælles forhandling, og hvis den danske regering ikke har gjort noget sådant, hvorfor har den så ikke det?

Jeg synes ikke, det er nok at henvise til, at det var Frankrig, der begyndte. Man måtte her hævde, at hvis de 8 lande optrådte solidarisk og ikke overlod det til hvert enkelt land at søge at klare sig selv, ville man have fået bedre resultater.

Jeg er nu blevet klar over, hvad den højtærede udenrigsminister og regeringen